

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/168379,Otwarcie-wystawy-IPN-o-Januszu-Kusocinskim-w-Centrum-Olimpijskim-PKOI-Warszawa-2.html>
28.02.2026, 09:36

Otwarcie wystawy IPN o Januszu Kusocińskim w Centrum Olimpijskim PKOl - Warszawa, 29 lipca 2022

W Centrum Olimpijskim Polskiego Komitetu Olimpijskiego im. Jana Pawła II w Warszawie zaprezentowano wystawę Instytutu Pamięci Narodowej o wybitnym polskim sportowcu Januszu Kusocińskim, zamordowanym przez Niemców w Palmirach. W wernisażu wziął udział prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz olimpijska medalistka, panczenistka Katarzyna Niedźwiedzka.

29.07.2022

Otwierając wystawę prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki powiedział:

Gdy patrzę na tę wystawę to przychodzą mi na myśl słowa, które zamykają w sobie całe życie Janusza Kusocińskiego (...): „Kształcić duszę cnotami, umysł słowami, a kształcić ciało sportem”.

Oddał w tych słowach swoje życie, ale też to, co spotyka nas dzisiaj. (...) Kształcenie naszego umysłu, rozmowa, dyskusja pozwala nam ocenić, określić, zarysować rzeczywistość – a to jest potrzebne, żeby z tą rzeczywistością móc interferować. Kształcenie naszej duszy cnotami pozwala nam służyć także Rzeczypospolitej i on dowodził tego właśnie swoim życiem. A miłość do Polski jest przecież cnotą.

Dr Nawrocki opowiedział o wojskowej ścieżce naszego multimedalisty:

W końcówce lat 20. Janusz Kusociński był już wojskowym, był żołnierzem. Powiedziano nawet, że był lepszym żołnierzem w 1929 roku niż sportowcem.

Prezes mówił o Kusocińskim po wybuchu II wojny światowej i jego ogromnej chęci walki, pomimo nadszarpniętego sportem zdrowia. Wyeksploatowany męczącymi treningami miał kategorię wojskową D, a mimo tego brał udział w obronie Warszawy we wrześniu 1939 roku, a po jej kapitulacji rozpoczął pracę w konspiracji.

Opowiadając o Kusocińskim zamordowanym w Palmirach – którego ciało rozpoznano po charakterystycznym garniturze i figurce św. Antoniego – prezes IPN wspomniął także o 65 innych polskich olimpijczykach, którzy stracili życie podczas wojny. Podkreślił też, że pielęgnowanie pamięci o ofiarach totalitaryzmów i upominanie się o nie, jest wypełnieniem misji Instytutu Pamięci Narodowej.

Do zwiedzenia ekspozycji zaprosiła jej autorka, dr Aleksandra Rybińska-Bielecka:

Wystawa „Janusz Kusociński” jest biograficzną wystawą elementarną. Bogaty zasób fotografii pozwolił nam na przedstawienie tych mniej znanych, zaś pamiątniki „Kusego” dały możliwość poznania mistrza nie tylko ze strony opracowań naukowo-publicystycznych.

Wystawa opowiada historię sportowca, złotego medalisty olimpijskiego, który

uparcie dążył do celu. (...) To historia jak z filmu: syn urzędnika, wychowujący się pod Warszawą, staje się jednym z najpopularniejszych sportowców swoich czasów.

Miał talent – to na pewno – jednak przede wszystkim był tytanem pracy. W 1931 roku stawał na starcie aż 43 razy. Przyglądając się bliżej życiorysowi Kusocińskiego można odnieść wrażenie, że biegł on przez całe życie. Jakby wiedział, że nie wszystkie cele i marzenia się spełnią. Jakby wiedział co szykuje dla niego los.

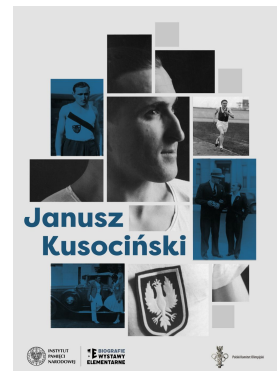
Katarzyna Niedźwiecka, dwukrotna medalistka olimpijska w łyżwiarstwie szybkim, podkreśliła, że „Kusy” jest wzorem dla kolejnych pokoleń sportowców:

Janusz Kusociński jest przede wszystkim mistrzem życia i to inspiruje wszystkich do działania. Nie tylko do realizowania swoich celów i dążenia do swojej doskonałości, ale przede wszystkim do spełniania marzeń i nie poddawania się.

Ekspozycja „Janusz Kusociński” wpisuje się w cykl biograficznych wystaw elementarnych [dostępnych na stronie internetowej IPN](#). Dotychczas w ten sposób zostały upamiętnione między innymi takie osoby jak: Ignacy Paderewski, rtm. Witold Pilecki, Danuta Siedzikówna „Inka” czy prymas Stefan Wyszyński. Będzie prezentowana do 10 sierpnia 2022 r. (Warszawa, ul. Wybrzeże Gdyńskie 4). Wstęp wolny. Patronat honorowy nad wystawą objął Polski Komitet Olimpijski.

* * *

Janusz Kusociński urodził się 15 stycznia 1907 r. w Warszawie. Był synem Klemensa i Zofii ze Śmiechowskich. Zafascynowany początkowo grą w palanta i piłką nożną. Od 1925 r. występował w Robotniczym Klubie Sportowym „Sarmata”, w którym zaczął stawiać pierwsze kroki na bieżni. W 1928 roku wstąpił do Klubu Sportowego „Warszawianka”, w którym biegał, aż do wybuchu wojny. W 1928 r. aż trzykrotnie pobił rekord Polski na dystansie 5000 m! W 1931 roku został wybrany laureatem „Przeglądu Sportowego” na najlepszego sportowca roku, a z początkiem 1932 r. otrzymał Wielką Honorową Nagrodę Sportową. Jeszcze przed zdobyciem medalu olimpijskiego udało mu się pobić dwa rekordy świata: 19 czerwca 1932 r. w Antwerpii podczas biegu na 3000 m oraz 30 czerwca w Poznaniu na 4 mile (ok. 6437 m).

Był jednym z najpopularniejszych sportowców Polski międzywojennej. Po kontuzji kolana w 1933 r. przerwał starty. Stopniowo powracał do formy. Starty rozpoczął ponownie w 1937 r. Życiową formę zaczął osiągać w 1939 r. – wrócił do bicia rekordów. 8 czerwca w Helsinkach ustanowił nowe rekordy Polski w biegu na 5000 m i na 3 mile. Przygotowywał się do Igrzysk Olimpijskich w 1940 r. Jego marzeniem było wystartowanie w maratonie, jednak 1 września 1939 r. na Warszawę spadły pierwsze bomby. W ciągu jednego dnia „Kusy” ze sławnego sportowca stał się jednym z tysięcy obrońców stolicy. Jako ochotnik został przydzielony do pierwszego plutonu kompanii karabinów maszynowych 2 Batalionu 360 Pułku Piechoty. Po przegranej wojnie obronnej wstępuje do konspiracyjnej Organizacji Wojskowej „Wilki”, gdzie przyjął pseudonim „Prawdzic”. W wyniku denuncjacji został aresztowany przez Gestapo 28 marca 1940 r. Osadzony początkowo w więzieniu mokotowskim, a następnie przy al. Szucha 25. Między 20 a 21 czerwca został przewieziony do Palmir pod Warszawą i tam rozstrzelany.

[Biograficzna wystawa elementarna „Janusz Kusociński” przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Łodzi \[DO POBRANIA\]](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala, Łódź

Wystawa